

**РОЗБУДОВА ЄДИНОГО ВІДКРИТОГО
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ
ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ**

FORUM SOIS, 2023

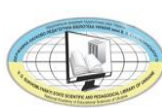
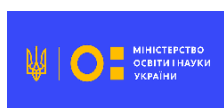
**THE DEVELOPMENT OF THE
UNIFIED OPEN INFORMATION SPACE
IN LIFELONG EDUCATION**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
(тез доповідей)
4го і 5го Міжнародного
науково-практичного
WEB-форуму**

**COLLECTION OF MATERIALS
(Theses of the Reports)
The 4th and 5th International
Scientific and Practical WEB-Forum**

4, 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ЕРАЗМУС+ ПРОЄКТ PAGOSTE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

РОЗБУДОВА ЄДИНОГО ВІДКРИТОГО
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ
ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ
FORUM SOIS, 2023

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ (ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ)
4го і 5го МІЖНАРОДНОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО WEB-ФОРУМУ

23–26 травня 2023 року
(Київ-Харків)

Випуск 4

Вінниця
«ТВОРИ»
2023

УДК 37:002–021.341](082)

P78

*Рекомендовано до оприлюднення вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 9 від 28.09.2023 року)*

Рецензенти:

***СЛЮСАРЕНКО Анатолій Гнатович**, доктор історичних наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, професор кафедри новітньої історії України історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна*

***БЛИК Надія Іванівна**, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогічної майстерності та інклюзивної освіти Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського, м. Полтава, Україна*

**Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору
P78 освіти впродовж життя (Forum-SOIS, 2023): збірник матеріалів
(тез доповідей) 4го і 5го Міжнародного науково-практичного
WEB-форуму (Київ-Харків, 23-26 травня 2023 р.) / [за заг. ред.
М. Л. Ростокі, Т. С. Бондаренко; упоряд. М. Л. Ростокі]; МОН України,
УПА, НАПН України, ДНПБ України. Вінниця: ТВОРИ, 2023. Вип. 4.
198 с. DOI: <https://doi.org/10.33407/lib.NAES.736724>**

ISBN 978-617-552-466-4

У збірнику зосереджено матеріали та тези доповідей 4го і 5го (Ювілейного) Міжнародного науково-практичного WEB-форуму «Forum-SOIS, 2023» (23.05-26.05.2023), який підготовлено на умовах договору про спільну діяльність між основними організаторами – Українською інженерно-педагогічною академією та Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського. Вміщено матеріали тез доповідачів заходу з різних куточків світу, у тому числі представників Національної академії педагогічних наук України, Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Інституту професійної освіти НАПН України, дослідників Київського національного університету імені Тараса Шевченка та інших закладів освіти і наукових установ України і зарубіжжя, зокрема учасників із Болгарії, Грузії, Італії, Молдови, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччини, США, Узбекистану тощо.

Матеріали форуму призначено для наукових працівників, докторантів, аспірантів, магістрантів, викладачів і студентів закладів вищої освіти, педагогів і керівників закладів системи професійної освіти й навчальних підрозділів підприємств, а також роботодавців, управлінців, законодавців і політиків, всіх тих, хто зацікавлений у поліпшенні якості підготовки підрастаючого покоління в умовах єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя.

Автори цього збірника несуть відповідальність за достовірність, унікальність, ергономічність і релевантність до тематики власне поданої публікації.

**Erasmus + проект
«Нові механізми управління на основі партнерства та
стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні»
609536-EPP-1-2019-1-DE-EPPKA2-CBHE-SP**

Цей проект фінансується за підтримки Європейської Комісії.
Підтримка з боку Європейської Комісії в підготовці цього повідомлення [публікації] не означає схвалення його змісту, який відображає думку лише його авторів. Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в авторській публікації тез доповіді.

УДК 37:002–021.341](082)

ISBN 978-617-552-466-4

© ДНПБ, 2023
© УПА, 2023
© ТВОРИ, 2023
© Автори публікацій, 2023

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗБУДОВИ ЄДИНОГО ВІДКРИТОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ	65
---	-----------

<i>Галаган Василь, Раєвська Яна. Теоретичні підходи до вивчення психічного здоров'я працівників в організації.....</i>	65
<i>Дворник Олена. Аспекти діяльності педагогічних працівників зі здобувачами освіти, які опинились у складних життєвих обставинах.....</i>	68
<i>Калюжна Євгенія. Тілесність як психологічний феномен та чинник становлення жінки</i>	73
<i>Кузнецова Мілена, Кузнецова Ірина. Вплив постійного психоемоційного напруження, спричиненого війною в Україні, на якість освітнього процесу....</i>	75
<i>Кульмінська Анастасія. Вплив керівника на корпоративні відносини у закладі професійної (професійно-технічної) освіти.....</i>	78
<i>Тарасова Світлана. Екологія контакту в освітній сфері (англ.)</i>	81

СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ: ЗАСОБИ, МЕТОДИКИ, ТЕХНОЛОГІЇ, СИСТЕМИ	83
---	-----------

<i>Акмен Вікторія, Сорокіна Світлана, Сорокіна Валентина. Роль цифрових технологій у трансформуванні процесу навчання.....</i>	83
<i>Божко Віктор. Віртуальний викладач як елемент гейміфікованого освітнього середовища в умовах онлайн-навчання.....</i>	87
<i>Бондаренко Тетяна, Князева Вікторія. Особливості створення цифрового контенту в закладах вищої освіти.....</i>	90
<i>Борисенко Денис. Штучний інтелект у професійній освіті: скринька пандори чи нові можливості.....</i>	93
<i>Гуменний Олександр. Особливості створення віртуального освітнього середовища навчального закладу.....</i>	96
<i>Гуралюк Андрій. Модель системи наукової підтримки відкритого освітнього середовища (англ.).....</i>	100
<i>Заболотенко Денис. Підвищення кваліфікації публічних службовців через онлайн-навчання в асинхронному режимі: переваги та недоліки.....</i>	102
<i>Ільїна Тетяна. Цифрові технології як дієвий механізм різнобічного розвитку закладів освіти.....</i>	107
<i>Калюжна Олена. Нейромережі. Використання інноваційних програм, що генерують різноманітний контент за допомогою штучного інтелекту на уроках зарубіжної літератури.....</i>	112
<i>Коберляйн Керлер Юрген. Освіта впродовж життя та дистанційне навчання в контексті штучного інтелекту (ШІ) (англ.).....</i>	115
<i>Литвин Ольга. Педагогічний дизайн та його роль у створенні електронних освітніх ресурсів.....</i>	119
<i>Нечитайло Лариса, Полянничко Тетяна. Використання інтернет-сервісів у вивченні природничих дисциплін.....</i>	122
<i>Парій Світлана. Особливості підготовки бакалаврів з туризму до діяльності в інформаційному просторі.....</i>	125
<i>Пономаренко Лариса. Проєкт «Українська мова онлайн» в інформаційно-ресурсному забезпеченні сфери освіти.....</i>	128

власного тіла. Жіноча позиція – це здатність відмовитись від власного нарцисизму спочатку перед чоловіком, а потім перед дитиною. Проте не кожен суб'єкт може мати справу зі своєю біологічною статтю, тому слід зазначити, що навіть методично ідеальна програма з формування тілесності у жінок матиме свої певні обмеження.

Список використаних джерел

1. Kaliuzhna Y. M., Savchenko N. V., Zinchenko I. A., Kaizerova A. V., Martyniuk I. S. *Psychological Features of the Formation of Corporeality in Young Women* (Психологічні особливості формування тілесності у молодих жінок). *Iranian Journal of War and Public Health*. Vol. 14, Issue 1 (2022). Janbazan Medical and Engineering Research Center, 2022. P. 9–17. URL: <https://ijwph.ir/article-1-1109-en.html> (дата звернення: 30.07.2023).
 2. Kaliuzhna Y. M., Beheza L. E. *Corporealitative Experience as a Dispositional Component of the Self-Concept of Personality* (Тілесний досвід як диспозиційна складова Я концепції особистості). *Věda a perspektivy : мультидисциплінарний міжнародний журнал (Чехія)*. 1(8) 2022. С. 207–216. DOI : [https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-1\(8\)-207-216](https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-1(8)-207-216).
-

Кузнецова Мілена²⁴

ORCID: [0000-0002-3170-1649](https://orcid.org/0000-0002-3170-1649)

E-mail: mkusya1605@gmail.com

Кузнецова Ірина²⁵.

ORCID: [0000-0002-7782-8848](https://orcid.org/0000-0002-7782-8848)

E-mail: kusya388@gmail.com

Харківський національний медичний університет
м. Харків, Україна

ВПЛИВ ПОСТІЙНОГО ПСИХОЕМОЦІЙНОГО НАПРУЖЕННЯ, СПРИЧИНЕНОГО ВІЙНОЮ В УКРАЇНІ, НА ЯКІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Постійний стрес і тривога стали супутниками життя населення України. За останній рік у пошуках кращої долі, тікаючи від війни, за межі країни виїхало приблизно 8 мільйонів українців (серед них молодь і діти), а деякі люди переїхали в інші регіони, залишившись в Україні. У зв'язку з цим виникають різні проблеми, починаючи від пошуку житла до працевлаштування, а подекуди й соціальної адаптації, що в сукупності зумовлює психічне перенапруження. Метою цього дослідження є визначення впливу постійного психоемоційного напруження, спричиненого війною в Україні, на якість освітнього процесу в закладах вищої та фахової передвищої освіти. У дослідженні взяли участь 43 респонденти, серед яких були здобувачі освіти та викладачі Харківського національного медичного університету (далі – ХНМУ) та медичного коледжу ХНМУ. Опитування проведено за допомогою спеціальних опитувальників, поширених за допомогою Google forms в соціальних мережах Viber, Telegram. На основі

²⁴©Кузнецова Мілена (Kuznetsova Milena)

²⁵©Кузнецова Ірина (Kuznetsova Irina)

аналізу відповідей респондентів виявлено, що серед чинників, які мали найбільший вплив на респондентів, були стрес і тривога. Крім того, опитані зазначали зростання потягу до шкідливих звичок, зокрема до вживання алкоголю, слабоалкогольних напоїв та тютюну. 100% респондентів звертали увагу на погіршення стану здоров'я. Усе це призвело до зниження мотивації до навчання у здобувачів освіти та появи симптомів емоційного вигорання у викладачів, що супроводжувалось зниженням якості освітнього процесу та загальної успішності у здобувачів. За результатами проведеного дослідження можна зробити висновок про негативний вплив психоемоційного напруження, зумовленого війною в Україні, на якість освітнього процесу, що проявлялось зниженням вмотивованості та погіршенням показників загальної успішності у здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: психоемоційне напруження, стрес, війна в Україні, освітній процес, викладач, здобувачі вищої освіти.

The Influence of Constant Psychoemotional Tension Caused by the War in Ukraine on the Quality of the Educational Process. Constant stress and anxiety have become life companions of the population of Ukraine. Over the past year, approximately 8 million people fled the country in search of a better life (young people and children among them), while some people left for other regions remaining in Ukraine. All this leads to the emergence of a whole series of problems, starting from the search for housing to employment, and sometimes social adaptation, which collectively triggers mental overstrain. The purpose of this study was to determine the impact of constant psycho-emotional stress caused by the war in Ukraine on the quality of the educational process in institutions of higher and professional pre-higher education. The study involved 43 respondents, including students and teachers of Kharkiv National Medical University (KhNMU) and Medical College of KhNMU. A survey was conducted using special questionnaires distributed using Google forms in social networks Viber, Telegram. Assessment of the answers of the respondents showed the following results: stress and anxiety played a leading role among the factors that had the greatest impact on the respondents. In addition, the interviewees noted an increase in craving harmful habits, in particular alcohol, soft alcohol beverages and tobacco. 100% of respondents noted a deterioration of their health. All this collectively resulted in a decrease in students' motivation to study and the development of symptoms of emotional burnout in teachers, manifested in the deterioration of the quality of the educational process and the overall success of students. Based on the results of the research, we can conclude that the psycho-emotional stress caused by the war in Ukraine had a negative impact on the quality of the educational process, which was manifested by a decrease in students' motivation and overall success rates.

Keywords: Psycho-Emotional Tension, Stress, War in Ukraine, Educational Process, Teacher, Students.

Вступ. Останні роки стали значним викликом для всіх українців, зокрема для молоді та людей середнього віку [1, 2]. Багато хто втратив близьких, роботу, житло, зазнав насильства, а найголовніше втратив душевний спокій і впевненість у майбутньому. Багато людей вимушені були покинути свої домівки в пошуках порятунку в інших регіонах, а подекуди і в інших країнах [3]. Нині спостерігається тенденція щодо виїзду дітей і молодих людей, зокрема здобувачів вищої освіти (студентів), через постійну загрозу ракетних ударів по

всій території України [4, 5]. Усі ці чинники призводять до стресу та можуть негативно впливати на організацію освітнього процесу в закладах освіти.

Метою цього дослідження є визначення впливу постійного психоемоційного напруження, зумовленого війною в Україні, на якість освітнього процесу в закладах вищої та фахової передвищої освіти.

Матеріали та методи. До дослідження було залучено 43 респонденти, серед яких 12 здобувачів вищої освіти (студентів, з яких 8 дівчат і 4 хлопці) та 10 викладачів ХНМУ (6 жінок і 4 чоловіки), 10 здобувачів вищої освіти (7 дівчат і 3 хлопці) та 11 викладачів медичного коледжу ХНМУ (6 жінок і 5 чоловіків). Для досягнення встановленої мети дослідження розроблено спеціальний опитувальник для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між впливом психоемоційного перенапруження та якістю освітнього процесу. Опитувальник поширено за допомогою Google forms на різних соціальних платформах, наприклад Viber, Telegram.

Основні результати. На основі аналізу даних опитування отримано такі дані: серед факторів, які впливали на опитаних респондентів найбільшою мірою, зазначено стрес у 48% опитаних; тривога – у 26 %; невпевненість у майбутньому – у 19% та страх за близьких – у 7% опитаних. При цьому більшість опитаних не виїжджали за межі регіону (54%) та інші (46%) перебували в інших регіонах України.

Крім того, респонденти звертали увагу на збільшення потягу до вживання алкогольних та/або слабоалкогольних напоїв у чоловіків у 63% випадків і у жінок у 37%, щодо тютюнопаління як засобу боротьби зі стресом у жінок – у 58% опитаних, а у чоловіків – у 42% опитаних.

Виявлено, що за допомогою алкогольних напоїв та тютюнопаління стрес знімали переважно люди середнього віку, а молодь більше вживала слабоалкогольні напої та тютюн. У 100% опитаних за останній рік погіршився стан здоров'я. Респонденти переважно скаржилися на біль за грудиною – у 38% випадків; постійний головний біль – у 27%; загальна слабкість та втома – у 17%; погіршення пам'яті та уваги – у 11% і розлади шлунково-кишкового тракту – у 7%. Майже в усіх опитаних здобувачів вищої освіти (92%) спостерігалось зниження загальної успішності та мотивації до навчання, яке вони пов'язували з погіршенням стану здоров'я через вплив хронічного стресу, спричиненого війною в Україні. Водночас 8% опитаних мали труднощі під час відповіді на це питання.

У викладачів картина була дещо іншою: у 56% випадків зазначалося зростання відповідальності за виконання роботи в умовах конкуренції на ринку праці. Водночас це зумовлювало додаткове навантаження на психоемоційний

стан викладача і створювало передумови для розвитку синдрому емоційного вигорання, що призводило до зниження мотивації до подальшого професійного розвитку та виконання своїх обов'язків. Так, 44% викладачів наголошували на відсутності мотивації до залучення нових інтерактивних технологій в освітній процес, оскільки вважали, що це жодним чином не сприятиме заохоченню здобувачів освіти до навчання.

Висновки. Отже, на основі результатів проведеного дослідження можна зробити висновок, що психоемоційне напруження, зумовлене війною в Україні, мало негативний вплив як на сам освітній процес, так і на всіх його учасників, що призводило до зниження загальної успішності здобувачів освіти (студентів).

Список використаних джерел

1. Вінс В, Радюшкіна Ю. Психологічна характеристика поведінкових реакцій студентів ВНЗ в умовах навчального стресу. Актуальні проблеми сучасної психології : шляхи становлення особистості: зб. наук. статей за матеріалами міжнар. наук.-практ. офлайн-онлайн конф. учнівської молоді, студентів, аспірантів, молодих учених та науковців, м. Переяслав-Хмельницький, 14–16 трав. 2019 р. / За заг. ред. Т. В. Кириченко, Т. М. Кузьменко. Переяслав-Хмельницький: «Вид-во КСВ», 2019. С. 297–302.
2. Іванова О. І., Басанець Л. М. Динаміка розумової працездатності студентів у процесі їх навчання. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал. 2010; 1 (3). С. 165–173.
3. Маруненко І. М. Психофізіологія: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] Київ: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 408 с.
4. Маруненко І. М. Неведомська Є. О., Волковська Г. І. Психофізіологія: навч.-метод. посіб. з питань проведення практичних робіт. [для студ. небіол. спец. вищ. навч. закл.] Київ: Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2014. 52 с.
5. Шинкарук В. Основні напрями модернізації структури вищої освіти України. Вища школа. 2007. № 5. С. 3–16.

Кульмінська Анастасія²⁶

Українська інженерно-педагогічна академія
м. Харків, Україна

E-mail: n.kulminskaya96@gmail.com

ВПЛИВ КЕРІВНИКА НА КОРПОРАТИВНІ ВІДНОСИНИ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

У статті було розкрито питання впливу керівника на корпоративні відносини у закладі професійної (професійно-технічної) освіти. Розглянуто основні завдання сучасного керівника та вимоги до нього. Проаналізовано характеристики, які повинен мати керуючий закладом професійної (професійно-технічної) освіти в наш час. Визначено роль керівника в управлінні колективом та закладом професійної (професійно-технічної) освіти.

Ключові слова: керівник, корпоративна культура, управління, колектив, комунікації.

The Influence of the Manager on Corporate Relations in the Professional (Vocation-Technical) Education Institution. The article revealed the issue of the manager's

²⁶©Кульмінська Анастасія (Kulminska Anastasia)

Наукове видання

РОЗБУДОВА ЄДИНОГО ВІДКРИТОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ Forum SOIS, 2023

*Збірник матеріалів (тез доповідей)
4го і 5го Міжнародного науково-практичного WEB-ФОРУМУ
(23–26 травня 2023 року)
Київ–Харків*

Електронне видання

*За заг. ред. М. Л. Ростоки, Т. С. Бондаренко
Упорядник М. Л. Ростока
Літературний редактор Н. М. Василенко*

**Erasmus + проєкт
«Нові механізми управління на основі партнерства та
стандартизації підготовки викладачів професійної
освіти в Україні»
609536-EPP-1-2019-1-DE-EPPKA2-SBHE-SP**

Цей проєкт фінансується за підтримки Європейської Комісії.
Підтримка з боку Європейської Комісії в підготовці цього повідомлення [публікації] не означає схвалення його змісту, який відображає думку лише його авторів. Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що міститься в авторській публікації тез доповіді.

Випуск здійснено на умовах договору про спільну діяльність співorganizаторів заходу
Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського
і Української інженерно-педагогічної академії

Відповідальні за випуск: М. Л. Ростока, Т. С. Бондаренко

За добросовісність і якість подання змісту тез доповідей.

Відповідальність несуть автори тез доповідей.

Редакція може не поділяти думку авторів.

Даний твір захищено авторським правом.

*Заборонено несанкціоноване використання: будь-яке відтворення, копіювання,
модерування без дозволу на це власників авторського права.*

Підписано 11.10.2023. Зам. № 6534/1.

Видавець ТОВ «ТВОРИ».

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 6188 від 18.05.2018 р.

21034, м. Вінниця, вул. Немирівське шосе, 62а.

Тел.: 0 (800) 33-00-90, (096) 97-30-934, (093) 89-13-852, (098) 46-98-043.

e-mail: info@tvoru.com.ua <http://www.tvoru.com.ua>

